

Türü: Teorik Makale
Gönderilme Tarihi: 8 Nisan 2025
Kabul Tarihi: 21 Mayıs 2025

KAYGI, KARAMSARLIK, ÜMİT VE GÜVEN KAVRAMLARININ RESİM VE HEYKEL SANATINA YANSIMASI *

REFLECTION OF ANXIETY, PESSIMISM, HOPE, AND TRUST IN PAINTING AND SCULPTURE ART

Nezihe KARACA ¹- 0009-0008-5200-5707, Ayşe GÜLER²- 0000-0003-4329-8460

ÖZET

İnsanın kendi içinde bulunduğu durumu anlamasının, olaylarla yüzleşmesinin, kendi varoluşunu sorgulamasının ve kendini ifade etmesinin en etkili yollardan biri de sanattır. Sanatın her alanında yaratıcı eylemi tetiklediği bilinen acılar ve zor yaşantılar, yaratıcılığın kaygı ile kesiştiği bu noktada, insanın kendini yaratmasının, kendini geliştirmesinin temelini yaşadığı sıkıntılar oluşturmaktadır. Çağımızda insanların söylemlerinden bıkkınlık, kaygı, karamsarlık, bunalım veya ümitsizlik kavramlarını sıklıkla duymaktayız. Araştırmada geçmişten günümüze karamsarlık, kaygı, ümit ve güven kavramlarını sorgulayarak eserlerine yansıtan ressamların resimlerinden örnekler sunularak, eserleri üzerinden analizler yapılarak günümüz sanatçılarının da bu kavramlara bakış açıları karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Çalışma literatür tarama modeli ile gerçekleştirilmiş, araştırmanın verileri belgesel tarama tekniğiyle toplanmıştır. Karamsarlık, kaygı, güven ve ümit kavramları sanatçıların eserleri üzerinden incelenmiş ve betimsel içerik analizi yapılmıştır. Sanatçıların yaşadığı toplumdaki olaylara bakış açısı, sorunlara yaklaşımı, kimi zaman kendi varoluşlarını eserleri yoluyla

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim Anabilim Dalı, krc-nez@outlook.com

² Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Anasanat Dalı, ayse77guler@kku.edu.tr

*Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programında devam eden "Ümit ve Güven Kavramlarının Otobiyografik Yaklaşımla Sanatsal Becerilerde İçgörü Geliştirme ve Kendini Keşfetme Bağlamında Çözümlemesi" isimli Yüksek Lisans tez çalışmasının araştırma kısmının gerekçesi oluşturulurken tamamlanan tezin o bölümünden alınmıştır.

sorgulama deneyimleri bizlere her olumsuzlukta yeni renklerle, biçimlerle farklı beklentilerin olabileceğine dair bir inancı sunar.

Anahtar Kelimeler: *Güven, Karamsarlık, Kaygı, Resim ve Heykel Sanatı, Ümit.*

ABSTRACT

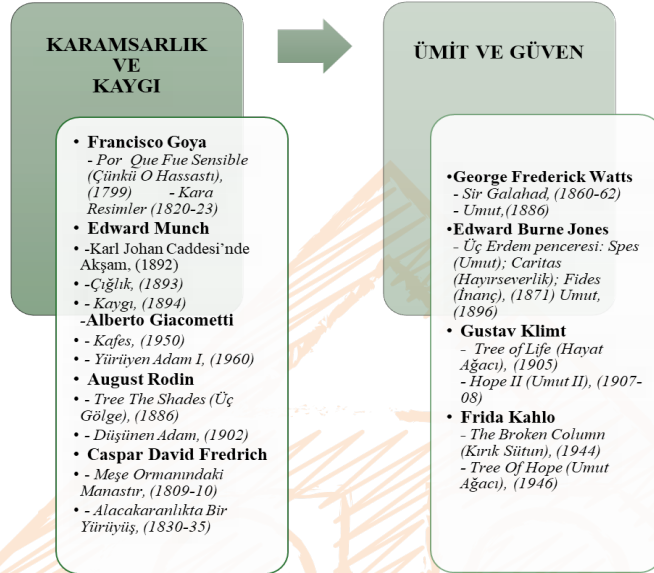
Art is one of the most effective ways of understanding one's own situation, confronting events, questioning one's own existence and expressing oneself. Painful and difficult experiences, which are known to trigger creative action in every field of art, form the basis for creating and developing oneself at this point where creativity intersects with anxiety. In our age, we often hear the concepts of boredom, anxiety, pessimism, depression or hopelessness in people's discourse. In this study, examples from the paintings of painters who questioned the concepts of pessimism, anxiety, hope and trust from past to present and reflected them in their works were presented, analyzed through their works, and the perspectives of today's artists on these concepts were compared and interpreted. The study was conducted with the literature review model, and the data of the research were collected with the documentary screening technique. The concepts of pessimism, anxiety, trust and hope were analyzed through the works of artists and descriptive content analysis was conducted. The artists' perspectives on the events in the society they live in, their approaches to problems, and sometimes their experiences of questioning their own existence through their works offer us a belief that there can be different expectations with new colors and forms in every adversity.

Keywords: *Anxiety, Hope, Painting and Sculpture Art, Pessimism, Trust.*

1. GİRİŞ

Çağımızda insanların söylemlerinde *bıkkınlık*, *kaygı*, *karamsarlık*, *bunalım* veya *ümitsizlik* kavramlarını sıklıkla duymaktayız. Günümüz bireyi kalabalık içerisinde yabancılaşmış olarak kalmakta ve içe kapanıklığıyla yaşadığı hayatı güvensiz ve ürkütücü bulmaktadır. Bu da bireyin kendisiyle karşılaşması, bir başkasıyla karşılaşması durumunu ifade etmektedir (Ümer, 2018, s. 28). Çağının gerektirdiklerinin çok ötesinde eserleri ile duygu ve düşüncelerini bizlere sunan sanatçılar, bu yolla insanlarla konuşmaya devam etmektedirler. Her insan gibi sanatçılar da yaşamlarındaki olaylardan çok etkilenmektedir. Bu etkiler sanatçıların yaşamlarında belirsiz izler bırakmakta ve yapılarına göre sanatsal davranışlarına da yansıtmaktadır. Böylece sanatçıların eserlerinde kullandıkları psikolojik nesneler yer almaktadır. Yaratma sürecinde sanatçı, sanatsal bir faaliyet içinde olmaktan çok, değişken bir duygusal durumun ötesini deneyimlemektedir (Yapıcı ve Nalinci, 2014, s. 1623-24). Sanatın her alanında yaratıcı eylemi tetiklediği bilinen acılar ve zor yaşantılar, bugün müzelerde eşsiz eserler olarak milyonlarca izleyici tarafından görülmek için ziyaret edilmektedir. Yaratıcılığın kaygı ile kesiştiği bu nokta, insanın kendini yaratmasının, kendini geliştirmesinin ve kültürünün ana temelini oluşturmaktadır (May, 2020, s. 442'den aktaran Tok, 2022, s. 67). Yukarıdaki bilgiler ışığında, bu araştırmada geçmişten günümüze karamsarlık, kaygı, ümit ve güven kavramlarını sorgulayarak eserlerine yansıtan ressamaların ve heykeltıraşların resimlerinden ve heykellerinden örnekler sunularak, eserleri üzerinden analizler yapılarak günümüz sanatçılarının da bu kavramlara bakış açıları karşılaştırılarak yorumlanacaktır.

Tablo 1. Alanyazın İncelenmesi Sürecine Ait Oluşturulan Akış Şeması

Bu kapsamda araştırmacı tarafından seçilen farklı dönemlere ait ümit ve güven, karamsarlık ve kaygı konularını ele alan sanatçı isimleri ve eserleri aşağıda sınıflandırılarak verilmiştir (Tablo 1). Araştırmada literatür tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri belgesel tarama tekniğiyle toplanmış ve araştırmacı tarafından seçilen farklı dönemlere ait ümit, güven, karamsarlık ve kaygı kavramlarını ele alan sanatçı ve eserleri bu bağlamda incelenerek, ulusal ve uluslararası yazılı ve elektronik (internet) kaynaklar (kitaplar, dergiler, tezler, konferans dokümanları vb.) taranmış ve eserler üzerinden yorumlanmıştır.

2. KARAMSARLIK, KAYGI, GÜVEN VE ÜMİT KAVRAMLARINA GENEL BAKIŞ

2.1. Karamsarlık ve Kaygı

Kaygı, bireyin varlığını hissetmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Kaygı kavramı, Yunanca'da *Agkho*, Latince'de *Ango* kelimesinden gelen ve boğaza sıkıca bastırmak, boğmak, bağlamak manalarını taşımaktadır (İnan, 1999, s. 80'den aktaran Yücel, 2006, s. 3). Almanca'da kaygı anlamına gelen *Angst* kavramıyla ilgili olarak Heidegger, “‘düşmüş’,

dünyaya fırlatılmış insanın Varlık'a dönüşünü sağlayan tek bir ruh hali'nin olduğunu ifade etmektedir (Deren, 1999, s. 102). Topakkaya ve Urtekin'e göre (2022, s. 281) varoluşçu filozofların üzerinde durduğu durum bireyin kendini keşfetme sürecinde yaşadığı kaygı olmaktadır ve birey kaygı yaşadığında bu duygu durumu ile varoluşsal bir sorgulama sürecine girmektedir (Gülten, 2014, s. 85). Kierkegaard'a göre (2004, s. 9) birey varoluşunu umutsuzluk içinde gerçekleştirmektedir. Kuşkusuz, modernizmin büyük temaları olan, yabancılaşma, anomi, yalnızlık, toplumsal parçalanma ve tecritin saygın bir ifade, vaktiyle kaygı çağı diye adlandırılan o dönemin neredeyse tematik amblemidir (Jameson, ve ark., 1994 s. 71-72'den aktaran Şahin, 2016, s. 82). İmamoğlu'na göre (2017, s. 1637) sanat, bireylerin ürettikleri resimler, çaldıkları müzikler veya söyledikleri şarkılar aracılığıyla kendilerini daha iyi ifade edebildikleri bir ortam olarak görülebilmektedir ve sanatçılar kendi içsel sorunları ve kaygılarıyla daha etkili bir şekilde yüzleşebilmektedirler. Tolstoy (1904, s. 50) insanın bir zamanlar deneyimlediği bir duyguyu kendisinde uyandırması ve bu duyguyu kendisinde uyandırdıktan sonra hareketler, çizgiler, renkler, sesler ya da kelimeler aracılığıyla bu duyguyu başkalarının da deneyimleyebilmesi için aktarmasının sanat eylemi olduğundan bahsetmiştir. Sanatın kaygıdan beslendiği, bireyi öğretilerin ötesine geçirdiği (Yücel, 2006, s. 2) gerçeği ve bu sayede sanatçılar sanat aracılığıyla duygularını rahat bir şekilde ifade edebilmektedir. Bu süreçte birey, sanat aracılığıyla bir şeyler üreterek varlığını anlamlandırmaya çalışabilmektedir. Bu bağlamda kaygı bireyin üretkenliğini ve kendini geliştirmesini sağlayan bir etken olarak görülmektedir.

2.2. Ümit ve Güven

İnsan bu dünyadaki geçirdiği her an için kendi varoluşunu ancak yeni şeyler umut ederek var edebilir. Bu şekilde bireyin varoluşsal kararlılığı bir süreç olduğundan, kaygı durumu sürekli devam etmekle birlikte ümit ve ümitsizlik duyguları daima yer edinmektedir (Topakkaya ve Urtekin, 2022, s. 282). Webster'ın Uluslararası Sözlüğüne göre (t.y.) ümit kelimesinin anlamı da; yerine getirilme beklentisi ya da inancı ile birlikte olan arzu; diğer bir anlamı ise *güven* veya *itimat etme* olarak tanımlanmaktadır. *Umut* kavramı *ummaktan doğan duygu; ümit*

olarak geçer, bu duyguyu veren kimse, diğer anlamı ise olması *beklenen veya olacağı düşünülen şey* olarak geçmektedir (Türk Dil Kurumu, t.y.). Descartes'a göre, ümit "...ruhun, arzuladığı şeyin gerçekleşeceğine kendini ikna etme eğilimidir" (Lazarus, ve Averill, 1972'den aktaran Denizli, 2004, s. 21). Yani birey arzu ettiği şeyin gerçekleşeceğine inandığında bir inanç oluşturmakta ve bu inanç onun ruh halini etkilemektedir. Snyder (2002, s. 269) "ümit zihnin kişisel bir gökkuşağıdır" sözleriyle bizlere yaşantımızda farklı renklerle ifade edilebilecek olayların her biri için yeni filizlendirilecek eşsiz sayıda beklenti oluşturulabileceğini düşündürmektedir. Sanat tarihini incelediğimizde birçok sanatçının yaşadığı travmalar, sıkıntılar ya da depresyon durumları onların günümüzde anılmasına olanak sağlayan eserler ortaya çıkmasına sebep olduğunu görebiliriz. Chen ve ark. (2021, s. 1, 5) güven ve yaratıcılık, toplumun yeniden üretimini ve gelişimini sağlayan iki temel unsur olup, yüksek güven düzeyleri bağlılığı artırmakta ve yaratıcılık ya da yenilikçilik üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır.

3. KARAMSARLIK, KAYGI, GÜVEN VE ÜMİT KAVRAMLARININ RESİM VE HEYKEL SANATINA YANSIMASI

İnsanın kendi içinde bulunduğu durumu anlamasının, olaylarla yüzleşmesinin, kendi varoluşunu sorgulamasının ve kendini ifade etmesinin en etkili yollardan biri de sanattır. Özellikle görsel sanatlar alanında sanat tarihine yön veren ressamların ve heykeltıraşların resimlerinde ve heykellerinde onların ruhsal durumlarını görebilmekteyiz. Sanatçıların yaşadıkları veya deneyimledikleri olaylara ve durumlara bağlı olarak içinde bulundukları icra etmek yoluyla içsel durumları ile başa çıkabilmelerine ve yaşamlarına devam edebilmelerini sağlamıştır. Bir anlamda sanatçıların yaptıkları eserler onlar için birer günlüğe dönüşmüştür.

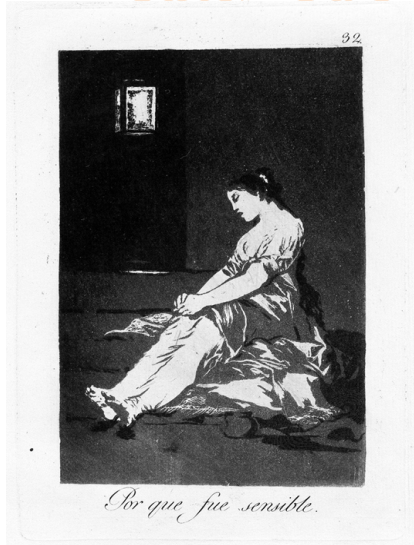
3.1. Karamsarlık ve Kaygı Kavramlarının Resim ve Heykel Sanatına Yansıması

Araştırmanın bu bölümünde resim ve heykel sanatı tarihinde önemli yeri olan *Francisco Goya, Edvard Munch, Alberto Giacometti, August Rodin ve Caspar David Friedrich*'in karamsarlık, kaygı, bunalım, melankoli ve depresyon konularını içeren eserlerinden bazıları

incelenerek analiz edilecektir. Özellikle mitolojinin, rüyaların, fütüristik anlayışın ve peyzajların ön plana çıktığı resimler ve heykeller seçilmiştir.

3.1.1. Francisco Goya (İspanya, 1746-1828)

Francisco Goya, yaşadığı dönemin izlerini resimlerine ve gravürlerine yansıtmıştır. Eserleriyle birçok ressamı etkileyen önemli bir sanatçı olarak bilinmektedir. Goya, eserlerinde yaşadığı toplumsal ve kişisel çöküntülerin oluşturduğu acı ve kaygılarla sanat alanındaki yaratım süreçlerine yön vermektedir (Çay, 2017, s. 89). Goya'nın hapsedilmiş bir genç kızı resmettiği *Kapriçyolar serisinden 32. Por que fue sensible* adlı eseri, Kapriçyolar serisinin gravür izi taşımayan ve yalnızca akuatint tekniğiyle yapılan tek eser olma özelliği taşımaktadır (Görsel 1). Bu teknikle, koyuluğun derinliği ve yoğunluğu öznenin duygularını yansıtmaktadır (Maclean, 2006).

Görsel 1. Francisco Goya, Kapriçyolar serisinden 32. *Por que fue sensible* (Çünkü o hassastı), Kağıt Üzerine Aquatint Tekniği, 21,9 x 15,2 cm, 1799.

Görsel 2. Francisco Goya, Kara Resimler Serisinden Birkaçı (*San Isidoro'ya Hac, Sopa ile Dövüş, Kader Tanrıçaları, Gülen Kadılar*), 140x438 cm, 125x261cm, 123x266 cm, 125x66 cm, 1820-23.

Resimde, kasvetli ve karanlık bir hapishane hücresinde oturan bir kadın figürü görülmektedir. Başı öne eğik olup ellerini dizlerinin üzerine koymuş şekildedir. Yanında da küçük bir kap ve fare bulunmaktadır. Yüzünde derin düşüncelere dalmış umutsuzluk ifadesi görülmektedir. Ressamın yaşam kaygıları, içinde bulunduğu dönemin tanığı olarak hissettiği korku duygusu ve hastalığının etkisiyle yaşadığı kâbuslar *Kara Resimleri* 'nde kendini göstermektedir (Görsel 2). Hastalıklarının ilerlemesi nedeniyle bozulan psikolojisi ve artan karamsarlığı bu dönemde evinde yaptığı resimlerine yansıtmaktadır (Ateş, 2021, s. 323-324). Özellikle Kara Resimler serisi, içerdiği konular ve kullandığı renklerle karamsar bir duygu uyandırmaktadır. Ayrıca Goya, mitolojiden ve rüyalarından faydalanarak resimlerinde özlem, şiddet, umutsuzluk, kötülük, korku ve dehşet gibi temalar betimlemektedir (Çay, 2017, s. 91). Bu resimler insan ruhunun içinde gizlenebilecek karanlığı yansıtan bir ayna sunmaktadır. Aynı zamanda sanatçının toplumda ve kendi içinde gizlenen gölgelerle yüzleşme ve bunları ifade etme konusundaki eşsiz yeteneğini de ortaya çıkarmaktadır (Madrid Sanat Akademisi, 2024).

3.1.2. Edvard Munch (Norveç, 1863-1944)

Edvard Munch, hastalıklarla uğraşan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Bu zorlu yaşam onu derinden etkilemiştir. Yaşadığı acıları, kasvetli tonlar ve sembolist bir üslupla eserlerine yansıtmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında çoğunlukla depresif, yalnız, kaygılı ve melankolik içeren ruh hallerini psikolojik imgelerle eserler üretmektedir (Uygan ve Gültekin, 2024, s. 49). “Bu resimlerde kaygı bedeninin deformasyonunun nedenidir. Kaygı hali içinde kişinin ruhsal değişimi aynı zamanda bedensel bir değişime neden olurken bu değişim bedeninin mekânla olan ilgilerinin kaybolması, mekânın elden kaçmasıdır” (Ümer, 2018, s. 27). Munch'un yoğun olarak hissettiği tedirginlik, korku ve kaygı gibi duyguları Karl Johan Caddesi'nde Akşam adlı eserinde görülmektedir (Görsel 3). Sol taraftaki kalabalıktan ayrı, arkası dönük siyah renkli figürün Munch'un kendisi olduğu izlenimi vermektedir. Büyük koyu renkli kütle şeklindeki ağaç ise korku, endişe ve yalnızlık duygularını daha da güçlendirmektedir. Resimde kahverengi, yer yer mor ve bordo tonları olsa da bazı kısımlarda soluk sarı tonları da görülmektedir. Figürler koyu kahverengi, bordo ve siyah renklerle ön

plana çıkarken arka planda koyu mavi bir gökyüzü tasvir edilmektedir. Genel olarak soğuk ve koyu renkler baskın bir şekilde kullanılmaktadır. “Burjuva kıyafetleri içindeki kalabalığın kaygısı, endişesi her birinin yüzünden tek tek okunabilmektedir. Bu insanlar mensubu olduğu sınıfın kuralcı tutumlarına uymak ve bunun dışına çıkamamaktan dolayı bu kadar kaygı, melankoli içerisinde görünmektedirler” (Uygan ve Gültekin, 2024, s. 52). Sanki o kalabalık, yüzlerindeki ıstırap, endişe ve yalnızlık duygularıyla seyirciye doğru yürümektedir. Resimdeki kasvetli havayı kırmaya çalışan başka bir şey ise gökyüzünün rengi ve binalardaki pencerelerden yayılan parlak ışığın görüntüsü olmaktadır (Şahinbay, 2020). Ayrıca resmin sol tarafında yer alan binalar ile figürlerin birbirine karışmış şekilde tasvir edilmesi insanda bir sıkışmışlık hissi uyandırmaktadır.

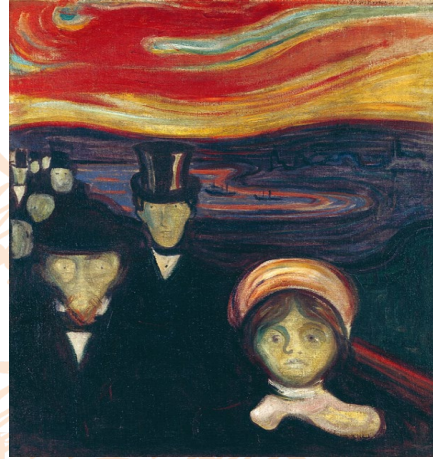
Görsel 3. Edvard Munch, *Karl Johan Caddesi'nde Akşam*, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 84,5x 121 cm, 1892.

Munch'un resimlerinde korku, kaygı ve içsel sıkıntılar gibi insanın yaşadığı derin duyguları gözler önüne serilmektedir. Özellikle *Çılgılık* adlı eserinde bu duygular açık bir şekilde görülmektedir. Bu eser, aynı zamanda modern ruhsal ıstırapın bir sembolü ve sanatçının en ünlü eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Görsel 4). Munch'un ‘doğada bir çılgılık’ hissettiği ve duyduğu bir sanrı deneyiminden esinlenen bu resim bir ölüyü andıran, kan kırmızısı gökyüzünün dönen çizgilerinde konturları yankılanan korku içindeki bir yaratığı tasvir etmektedir. Bu *Çılgılık* adlı eserinde kaygı konusu, daha sonra varoluşçuluğun merkezini

oluşturacak olan ölüm ve anlam boşluğu düşüncesiyle ilişkilendirilerek evrensel bir düzeye yükselmektedir (Watson, 2024).

Görsele 4. Edvard Munch, *Çılgılık*, Karton Üzerine Karışık Teknik, 91x73,5 cm, 1893.

Görsele 5. Edvard Munch, *Kaygı*, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 94x74 cm, 1894.

“Biçim de buna göre şekillenmiş, koyu, karamsar renklerin kullanıldığı akışan bir arka plan üzerinde normal bir insanın yüzünden farklılaşmış, çılgın atan hatta “çılgılaşan” bir yüz biçimi bulunmaktadır” (Savaş, 2018, s. 258). Ayrıca Çılgılık resminde figürün yüzü kadar hatta belki ondan daha çok çevresini resmediş şekli kaygıyı verirken, figüre doğru uzanan çizgiler ve gökyüzünün kan kırmızı olması kaygı hissini güçlendirmektedir (Taşçıoğlu, 2025). *Kaygı* adlı resmi Munch'un yoğun kaygı ve bunalım yaşadığı o dönemdeki ruh halini yansıtmaktadır (Görsele 5). Resimde, solgun ve hayaletimsi ifadelere sahip bir grup insan yer almaktadır. Bu figürlerin derin bir tedirginlik ve üzüntü duygusu yansıttığı görülmektedir. Serbest ve dalgali fırça darbeleriyle kompozisyondaki duygusal karmaşayı daha belirgin hale gelmektedir. En etkileyici detay ise, kırmızı ve sarı tonlarla dönen gökyüzü olarak ön plana çıkmaktadır.

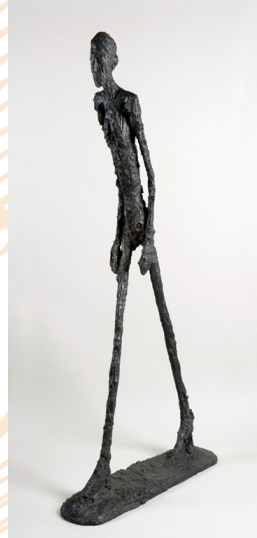
3.1.3. Alberto Giacometti (İsviçre, 1901-1966)

Giacometti, ressam olan babasının izinden giderek sanat eserleri üretmiştir. Sadece 20. yüzyılın en önemli heykeltıraşlarından biri olmakla kalmayıp aynı zamanda seçkin bir ressam olarak da öne çıkmaktadır. Eserlerinde Dışavurumculuk, Sürrealizm ve Kübizm akımlarının

etkileri görülmektedir. Zayıf, gösterişli heykel figürleri ve rahatsız edici bakışlara sahip insan tasvirleri, modern sanatın sembolü haline gelmektedir (Brand, 2023). Sanatçı ikinci dünya savaşından sonra en önemli heykellerini yapmış, olabildiğince incelmış insan formları ortaya koymuştur. 1930'ların sonuna doğru heykel ve resimlerinde insan figürlerine yönelmektedir. Sanatını oluştururken içinde bulunduğu sosyal durum, insan ilişkileri ve yalnızlık duygusu eserlerinde ele aldığı unsurlardandır. Giacometti'nin eserlerinde bu unsurlar insanın kendisiyle yüzleşmesi ve hesaplaşması anlamına gelmektedir ve figürlerindeki sertlik ve incelik, modern insanın kaderi olan kaygı ve yalnızlığın bir sembolü olarak görülmektedir (Sanat Sözlüğü, 2020). Sanatçıya ait *Kafes* adlı eseri onun varoluşçu anlayışının göstergesine işaret etmektedir (Görsel 6). Yani bu kafes imgesi varoluşçu bir tema taşımaktadır. İnsanların kendi özgürlükleri ile aldıkları her kararın kendi kafesleri olduğu söylenmektedir (Çağlı, t.y.).

Görsel 6. Alberto Giacometti, *Kafes*, Bronz Heykel, 90,6 x 37,6 x 34,3 cm, 1950.

Görsel 7. Alberto Giacometti, *Yürüyen Adam I*, bronz, 192 x 28 x 111 cm, 1960.

Gri ve kahverengi tonlarının soluk renklerle birlikte kullanıldığı bu eser, sanatçının kasvetli atmosferini yansıtmaktadır. Aynı zamanda kırılgnalık, esaret ve hapsolme gibi kavramlar içermektedir. Giacometti için bu durum toplum içindeki sınırlama ve tecriti sembolize ederek,

insanın yabancılaşma ortamında kimlik ve bağ kurma mücadelesini yansıtmaktadır (Arthipo, t.y.). Bu eserde, kafesin geometrik yapısı tutsaklar arasında değişkenlik hissedilir bir gerilim yaratmaktadır. Bu gerilim onun çalışmalarında karakteristik bir özellik taşımaktadır. Ayrıca kendi kişisel kaygılarıyla da bağlantılı olup hem eserin içinde hem de eserin kendisi tarafından yaratılan bu kaygı duygusu sanatının özünü belirlemektedir (Sotheby's, 1744). Giacometti'nin figürlerinin orantıları iyi bilinmektedir; uzun boylu, uzun bacaklı, ayakları iri ve yürüyen ya da ayakta duran karakteristik özellikler taşımaktadır. Vücut bir çizgi kadar küçülmektedir ve uzuvlar da aynı şekildedir. Sadece ayakları büyük ama vücut bir çizgi olmaktan çıkıp bir yapıya ve bir de yüzeye sahip olabilmektedir (Holländer, 1971, s. 260). Eserlerinde yalnızlık, izolasyon ve varoluşsal kaygılar gibi evrensel temaları işlerken, izleyiciyi düşünmeye ve kendi içsel yolculuklarına yönlendirmektedir (Türelart, 2024). Dolayısıyla “Giacometti'nin *Yürüyen Adam*'ında (Görsel 7) figür, ilk anda fark edilebileceği üzere içsel bir enerji değil karamsar bir yalnızlık içermektedir” (Koyunoğlu, 2023, s. 756). Yürüyen Adam, bronz gibi sert ve ağır bir malzemeye yapılmış heykel olup savunmasız ve kırılgan bedeni yansıtarak güçlü bir tezat oluşturmaktadır (Major-Prépa, t.y.). Bu tezat sanatçının yalnızlık duygusunu, içsel çatışmalarını, varoluşsal sorgulamalarını ve insanın kırılgan doğasına dair kaygılarını etkileyici bir şekilde ortaya koymaktadır. Figürlerin ayaklarının yere saplanmış oluşu ise insanın bulunduğu varoluşsal durumdan kurtulmasının zorluğunu sembolize etmektedir (Museum TV, 2021).

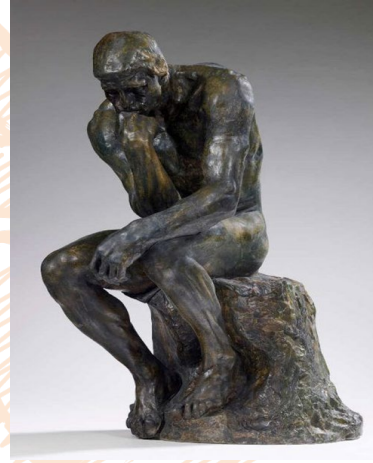
3.1.4. August Rodin (Fransa, 1840-1917)

Modern heykelin babası olarak kabul edilen Rodin, aynı zamanda mükemmel bir tasarımcı ve yenilikçi olarak tanınmaktadır. Eserleriyle modern sanat üzerinde büyük etki yaratan bir heykeltıraş olarak öne çıkmaktadır. Rodin'in eserlerinde insanın ruhsal dünyasındaki duygusal karmaşaya odaklanıldığı görülmektedir. Cehennemin Kapısı adlı eserindeki *Üç Gölge* figürleri, karamsarlık ve çaresizlik içinde kalan insanların kendi kaderine boyun eğdiğini göstermektedir (Dede, 2018, s. 582). Bu üç figürün boyunlarını eğmiş ve kafa kafaya vermiş duruşları aralarında ruhsal bir bağ olduğunu da göstermektedir ve bu duygular

heykelin vücut duruşuyla çok iyi yansıtılmaktadır (Görsel 8). Dante'nin İlahi Komedya'sında, üç lanetlinin ruhları olan gölgeler Cehennem'in girişinde durmakta ve üzerlerinde “*Ey içeri girenler, tüm ümitlerinizi yitirin*” yazısı bulunmaktadır ve bu ifade üç lanetlinin ruhlarını temsil etmektedir. Rodin'in forma yönelik yenilikçi yaklaşımını ve insan duygusu ve durumuna ilişkin keskin içgörüsünü temsil etmektedir. Bu form konfigürasyonu bir daireyi çağrıştırmakta ve sürekli hareket ve akışkanlık izlenimi yaratmaktadır. Figürün tekrarı ritmik

Görsel 8. August Rodin, *Tree The Shades (Üç Gölge)*, Bronz Heykel, 7,2 × 94 × 52,1 cm, 1886.

Görsel 9. August Rodin, *Düşünen Adam*, Bronz Heykel, 71x43x56 cm, 1902.

bir görsel motif yaratırken aynı zamanda bir melankoli ve düşünme hissi de uyandırmaktadır (Galerie Smaragdine, 2023).

Düşünen Adam heykeli, ...Cehennem Kapıları'ndaki figürlerden biridir. Rodin'in *Düşünen Adam* ya da *Şair* adlı heykeli, hiçbir zaman tamamlanamayan büyük bir kompozisyon olan cehennem kapılarının bir parçasındadır (Görsel 9). İtalyan şair Dante Alighieri (1265-1324) ve ünlü İlahi Komedya'sından esinlenen kompozisyon, şiirin ana karakterlerinin ve cehennemin sekiz çemberinin temsilini oluşturmaktadır...(Anapur, 2022). *Düşünen Adam* heykeli, ...tüm umutların terk edildiği cehennemdeki tüm o kayıp ruhları düşünen ve izleyen bir adamı ifade etmektedir (Wellman, 2018). Rodin, (Görsel 9) eserini '*Düşünürümü*

düşündüren şey sadece beyniyle, çatık kaşlarıyla, şişkin burun delikleriyle ve büzülmüş dudaklarıyla değil, kollarının, sırtının ve bacaklarının her bir kasıyla, sıkılı yumruğuyla ve kavrayan ayak parmaklarıyla düşünmesidir' diye açıklamaktadır (The Art Story, t.y.). Rodin'in figürlerinde günah, melankoli, keder ve umutsuzluk gibi temalar yer almaktadır (Elsen, 1963, s.14). Kasları belirgin olan çıplak bir adamın taşın üzerine oturmuş, boynu eğik ve çenesini koluna dayamış bir şekilde derin düşüncelere daldığı görülmektedir. Aynı zamanda etrafında olup bitenlerden bihaber olduğu izlenimini de vermektedir. Düşünen adam heykelindeki figür, duruşu ve yüzündeki mutsuz ifadesi ruhsal sıkıntılarla başa çıkamadığını yansıtan bir izlenim vermektedir.

3.1.5. Caspar David Friedrich (Almanya, 1774-1840)

Friedrich çocukluğu boyunca birçok aile üyesini kaybetmiştir. Bu kayıplar sanatında içe dönüklük, karamsarlık, yalnızlık ve ölüm gibi temaları işlemesine sebep olmuştur. 19. yüzyıl Romantizm akımının en önemli Alman ressamı Friedrich, sabah ve akşam sislerinin hâkim olduğu manzaralarıyla tanınmaktadır. “Resimlerinde yoğun bir iç düşünce, dramatik bir içsellik, melankolik bir atmosfer ve kasvetli bir görünüş hâkimdir” (Gül, 2016, s. 4). *Meşe Ormanındaki Manastır* adlı eser soluk renklerle resmedilen bir eser ve kuru ağaçlar arasında

Görsel 10. Caspar David Friedrich, *Meşe Ormanındaki Manastır*, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 171x110,4 cm, 1809-10.

Görsel 11. Caspar David Friedrich, *Alacakaranlıkta Bir Yürüyüş*, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 33,7 x 43,2 cm, 1830-35.

yıkık dökük bir Gotik manastırın kalıntılarını tasvir etmektedir (Görsel 10). Friedrich, eserinde boş alan kullanarak kayıp, özlem ve karamsarlık duygularını yansıtmaktadır. Görüldüğü gibi ölüm, karanlık bir manzara, mezar taşları, yaprakları dökülmüş ağaçlar ve çökmüş evler tam da bu duyguları güçlendiren unsurlar olarak eseri tamamlamaktadır. Bu bağlamda eserinde daha çok hüznün ve ezici bir melankoliyi ele almaktadır. Ayrıca yaşam ve ölüm arasındaki bu ikilik, insanın varoluşu ve kırılganlığı üzerine bir düşünceyi ifade etmektedir (MuzéoArt, t.y.). Romantizm akımının öncüsü olan Friedrich, *Alacakaranlıkta bir yürüyüş* adlı resminde melankoliyi ve karamsarlığı yansıtmaktadır. Soğuk renklerin hâkim olduğu bu resim, hüznü ve kasvetli bir atmosfer yaratmakta ve bunalım halini etkileyici bir şekilde yansıtmaktadır (Görsel 11). Alacakaranlık bir doğada, başı eğik ve elleri bağlı figür, önünde küçük taşlarla çevrili devasa bir kayadan oluşan megalitik bir mezara bakarken derin düşünceler içinde olduğu izlenimi vermektedir. Friedrich'in eserleri salt bir manzara olarak görülse de esasında çok derin bir anlam taşımaktadır. Aynı zamanda doğa üzerinden insanın iç dünyasına ve geçmişine doğru bir yolculuğu ifade etmektedir (Sarıalioğlu, 2019, s. 172).

3.2. Güven ve Ümit Kavramlarının Resim Sanatına Yansıması

Bu bölümde *George Frederick Watts*, *Edward Burne Jones*, *Gustav Klimt* ve *Frida Kahlo* gibi sanatçıların umut, ümit, güven, cesaret ve huzur içeren eserleri incelenmektedir. Bu bölümde yaşamın zorluklarını hayal gücü ile güzelleştiren ve izleyicileri düşündüren eserler yer almaktadır.

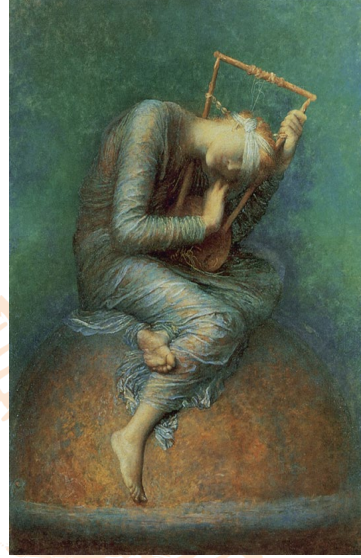
3.2.1. George Frederick Watts (İngiltere, 1817-1904)

İngiliz ressam ve heykeltıraş George Frederick Watts'ın sanata olan yeteneği, daha çocukken babası tarafından fark edilmiştir. Sembolizm akımının etkisinde kalan ve toplumsal meseleler, ahlaki değerler ve insan ruhunun derinliklerini ele alarak alegorik eserler üreten bir sanatçı olarak bilinmektedir. Ayrıca heykelde de yetenekli olduğu için 'İngiltere'nin Michelangelo'su' olarak anılmaktadır (Epsom ve Ewel History Explorer, t.y.). Watts, *Sir Glahad* adlı eserinde şövalyeyi zayıf ve güçsüz olarak betimlemesine rağmen bu kırılganlığın hayatın kudretli

şeylerinin fiziksel değil ruhsal olduğuna işaret ettiğini göstermektedir (Görsel 12). Yani temiz kalpli insanların cesareti bu şekilde sahip olunan güçle mukayese edilmemektedir (Burns, t.y.). Watts'ın eserinin hikâyesi kutsal kâseyi aramak için çıktığı yolculukta düşmanlarıyla tek başına savaşması ve arkadaşlarını kurtarmasıyla başlamaktadır. Bu cesaret, umut ve ilham dolu bir gençliği sembolize etmektedir (Lilium Compendium, t.y.). Bu şövalye, karanlık dünyaya bir alev gibi ve umutsuz yıllara bir umut gibi gelmektedir (Burns, t.y.). Watts, resmini Tennyson'ın Sir Glahad adlı şiirinden ilham alarak tasvir etmektedir. Bu şiirin bir parçasında şöyle demektedir: *Gücüm on kişinin gücü kadardır, Çünkü kalbim temizdir...Bu yüzden inanç ve dua ile adil davranacağım, Çalışmak ve irade etmek için saf bir kalp* (Pre Raphaelite Influenced Art, 2010). (Görsel 12). Sanatçının *Umut* adlı eserinde kızın parçalanmış lirin kalan son telinden gelen müziği yakalamak için kulağını eğmesi müzik aletinin sembolize ettiği en ufak bir umudu temsil etmektedir (Jonathan, 2012). Olumsuzluklara rağmen insanın hiç ümidini yitirmemesi gerektiği mesajını içeren bir eser olarak gösterilebilmektedir (Görsel 13). Eserde yalnızlık ve dinginlik atmosferi görülmektedir. Kız tek başına, izole halde ve dünyaya gözleri bağlı durumdadır. Buna rağmen yine de hafif müziğin güzelliğine tutunmakta ve kalan son telde umut beslemeye cesaret etmektedir. Arka plandaki daha koyu, soğuk tonlar, hüznün atmosferini yansıtırken, resmin başlığına ve temsil ettiği umuda dikkat çekmektedir. Özellikle kumaşın katlandığı yerlerindeki kıvrımlar yumuşak fırça darbeleriyle güçlendirilmektedir. Resmin bu unsuru hayatının acımasızlığını yansıtırken yine de olumlu şeylere odaklanmasını da sağlamaktadır (Görsel 13).

Görsel 12. George Frederick Watts, *Sir Galahad*, 191,8 x 107 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1860-62.

Görsel 13. George Frederick Watts, *Umut*, 142,2 x 111,8 cm, 1886.

Ufkun çevresindeki koyu gölgelendirme, sfumato ve ufalama teknikleriyle yaratılan bir sis oluşturmaktadır. Bu, merkezdeki daha açık alanla tezat oluşturarak karanlıkta bir umut mesajını betimlemektedir. Watts'ın mesajı cesaret, hırs ve hayatın en önemli değerlerine tutunmak gerektiğini vurgulamaktadır (Eliose, 2020). Sanatçı umuda işaret etmek için daha belirgin olan alegorik ışık yerine müziği kullanmaktadır. Figürü enstrümanına doğru eğilirken, yorgun bir şekilde enstrümanın kalan telini çeker ve onun rezonansında huzuru dinlemektedir (Jones, 2015). G. K. Chesterton bu teli “her zaman kopma noktasına kadar gerilir, ama asla kopmaz...” şeklinde tanımlamaktadır. İçimizdeki en tuhaf ve en narin şey, en kırılgan, en fantastik şey, gerçekte omurgamızdır ve yıkılmaz...İnanç, bütün zorluklara rağmen hayatta kalabilen ve sürekli yenilen bir unsur olmaktadır (Reitsema, 2020).

3.2.2. Edward Burne Jones (İngiltere, 1833-1898)

Edward Coley Burne-Jones, bir Galli çerçevececinin çocuğu olarak dünya gelmiştir. 19. yüzyıl sanatında İngiltere'nin en önemli ressam ve tasarımcılarından biri olarak tanınmaktadır. Resimlerinin yanı sıra vitray, illüstrasyon ve duvar halıları gibi sanatsal çalışmalarıyla da öne çıkmaktadır. *Üç Erdem penceresi: Spes, Caritas, Fides* adlı vitrayda, canlı yeşil bir örtüye bürünen Umut, ayaklarının dibinde büyüyen yeni bir bitkiyle gökyüzüne bakarken barışın ve

Görsel 14. Edward Burne Jones, *Üç Erdem penceresi: Spes (Umut); Caritas (Hayırseverlik); Fides (İnanc)*. Vitray, 1871.

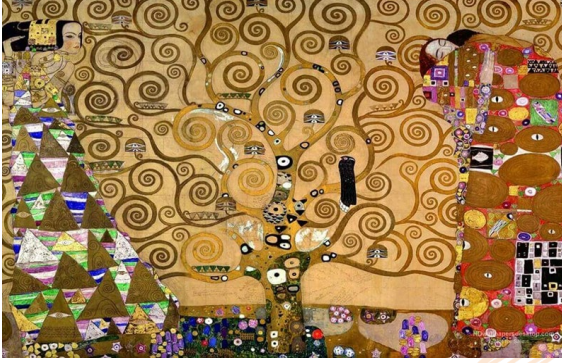
Görsel 15. Edward Burne Jones, *Umut*, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 179 x 64 cm, 1896.

zaferin sembolü olan bir palmye taşırken tasvir edilmektedir (Görsel 14). Umut, gücü ve her şeyin yoluna gireceğine olan inancı temsil etmektedir. Yeşil, evrensel olarak doğayla ilişkilendirilirken yeniden doğuşu, yenilenmeyi ve umudu da simgelemektedir. İkinci pencerede uçuşan kırmızı bir elbise giyen ve bir kolunda küçük bir çocuk taşıyan Hayırseverlik, iki çocuğun destek ve koruma için ona sarıldığını gösterirken ve bir eliyle de yanan ateş tutmaktadır. Hayırseverlik güzelliği, şefkati, nezaketi ve başkalarıyla paylaşmayı temsil etmektedir. Kırmızı, yaşam, irade, cesaret, tutku, iddia, hayatta kalma ve ruhsal coşkuyla ilişkilendirilen en yüksek sevgi biçimlerini sembolize etmektedir. Üçüncü pencerede ise İnanc, elinde dayanıklılık, bilgi ve bilgeliğin ışığını yansıtan bir lamba tutarken mavi, dalgalı bir örtüye sarılı olarak tasvir edilmektedir. İnanc, bilgiyi, umut edilen şeylerin

güvencesini ve görülmeyen şeylere güçlü bir şekilde inanmayı temsil eder. Mavi, gökyüzünün ve denizin rengi olup hayal gücü, ilham, derinlik, güven, sadakat, cennet ve inançla ilişkilendirilmektedir (A-England, t.y.). Jones'un *Umut* adlı eseri, Rönesans geleneğinde alegorik bir resim niteliği taşımaktadır (Görsel 14). Yalnız kadın figürü Botticelli'nin zarif kadınlarını anımsatırken, resmin sembolik mesajı incelikli ama etkili bir şekilde aktarılmaktadır. Zarif kadın figürü dar bir alana hapsedilmiş, ayak bileğindeki pranga onu yere zincirlerken, arkasındaki kafes benzeri parmaklıkların ötesindeki gökyüzüne uzanmaktadır. Kollarında umudun sembolü olan elma çiçeklerinden bir dalı tutmaktadır (Easby, t.y.).

3.2.3. Gustav Klimt (Avusturya, 1862-1918)

Gustav Klimt, Viyana'da, Moravya kökenli bir ailede büyümüştür. 20. yüzyılın yenilikçi ve dikkat çeken sanatçılardan biri olmasının yanı sıra Sembolizm ve Art Nouveau akımlarının öncülerindendir. Onun *Hayat Ağacı* adlı resmi ise modernizm olarak da bilinen Art Nouveau'nun bir başyapıtı olarak kabul edilmektedir (Kuadros, t.y.). Klimt, *Hayat Ağacı*'nda yaşamın ve büyümenin döngüsel doğasını mükemmel bir şekilde ifade etmektedir (Görsel 16). Ağacın köklerden dallara uzanan zarif kıvrımlı formu, sanatçının doğanın ritmi ve akışının ustaca betimlediğini göstermektedir. Bu döngü, doğum, büyüme, ölüm ve yeniden doğuşu ima ederek izleyicilere, sonların ve başlangıçların iç içe geçtiği amansız zaman çarkını hatırlatmaktadır. Yaşamın ikiliği ağacın dalları ve kökleri aracılığıyla temsil edilmektedir. Dallar yukarı doğru uzanıp göklere ulaşırken özlem, büyüme ve aydınlanmayı sembolize etmektedir. Diğer taraftan da kökler toprağa derinlemesine inerken topraklanmayı, gücü ve kökenleri hatırlamanın önemini vurgulamaktadır. Klimt'in üslubundaki bu ikilik, umut ve umutsuzluk, rüyalar ve gerçeklik, yükseliş ve düşüş gibi ifadeler yaşamın sürekli karşıtlıklarını güzel bir şekilde yansıtmaktadır. Klimt'in eseri yaşam formlarının birbiriyle

Görsel 16. Gustav Klimt, *Tree of Life (Hayat Ağacı)*, 1905
cm x 102 cm, 1905.

Görsel 17. Gustav Klimt, *Hope II*, Tuval Üzerine Yağlı
Boya, 110,5 x 110,5 cm, 1907-1908.

bağlantılı olduğunu kıvrımlı dallar, aracılığıyla gösterirken geçmiş deneyimlerin ve bilgeliğini şimdiki ve gelecekteki yapı ile nasıl iç içe geçtiğini ifade etmektedir (Johnstone, 2024). Hayat Ağacı'nda yer yer mavi, yeşil, mor ve pembelerin kullanıldığı ancak baskın olan altın ve kahverengi tonlarının bulunduğu bir renk skalası görülmektedir. Bu renk uyumu resimde bir derinlik ve canlılık katmıştır. Resmin sol tarafında, hayata bakan ve geleceğinin gerçekleşeceği umuduyla düşüncelerini yansıtan genç bir kadın durmaktadır bu durum resmin sağ tarafındaki bir kucaklama ile sembolize edilmektedir (Najarian, 2013). Klimt, resimlerinde kadın formunun güzelliğini ve zarafetini geometrik desenler, canlı renkler ile altın yapraklar kullanarak yansıtmaktadır. Klimt'in *Umut II* eseri, sanatçının en sevdiği figürlerden biri olduğuna inanılan hamile bir kadına odaklanmaktadır (Görsel 17). Bu büyüleyici figür, umudun ve yaşam döngülerinin somutlaşmış hali olarak görülmektedir. Gözleri kapalı ve başı eğik hamile kadın, iç gözlemi ve içsel gücü sembolize etmektedir. Uzun kahverengi saçları yüzünün etrafına düşerek, kadınlığını ve doğal dünyayla bağlantısını vurgulamaktadır. Bununla birlikte figürün büyüyen karnının arkasında, ölümün kaçınılmazlığını ve varoluşun kırılganlığını temsil eden bir insan kafatası görünmektedir. Bu, doğumun tehlikeleri ve zorlukları hakkında bir hatırlatma işlevi görmekte ve hayatın geçici doğası üzerine düşünmeyi teşvik etmektedir. Eğik başları dayanıklılığa ve paylaşılan kederde teselli ve güç bulma yetisine işaret etmektedir (Steig, 2023). Tıpkı imparatorların Meryem Ana'nın önünde eğilmeleri gibi, Klimt'in bu resmin alt kısmında yer alan üç kadın da ortadaki

anne figürüne saygı göstermek için yüzlerini aşağıya doğru çevirmektedirler. Anne figürü ilahi bir varlık ve cennet ile dünya, yaşam ile ölüm arasındaki fiziksel bir yol olarak tanımlanmaktadır (Miller, 2017, s. 8-9). Bu resmin konusu ölümün yarattığı doğal sürecini ve yaşamın ebedi döngüsünü anlatmaktadır (Yener ve Nacar, 2017, s. 124). Ayrıca Klimt hamile figürünü resmin merkezine koyarak, gerçekleşmede olan umudun büyüklüğünü göstermektedir (İbrahim, 2024). Dolayısıyla eser, geleceğe dair umut ve güven mesajı taşımaktadır.

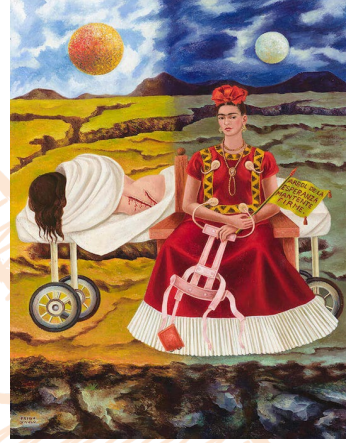
3.2.4. Frida Kahlo (Meksika, 1907-1954)

Meksikalı sanatçı, otoportrelerinde hem fiziksel hem de duygusal acılarını canlı renklerle yansıtarak tanınmaktadır. Aynı zamanda Sembolizm akımının temsilcilerinden biri olarak da kabul edilmektedir. Kahlo'nun eserleri, hayatının birçok önemli yönünü yansıtmaktadır. Bu yönlerden biride *Kırık Sütun* adlı eserinde görülmektedir (Görsel 18). Kırık Sütun, Kahlo'nun bedensel acısını en güçlü şekilde yansıttığı eserlerden biri olarak kabul edilmektedir (Aslan, t.y.). Sütun, vücudundaki kırıkların ve yaraların neden olduğu fiziksel ve duygusal mücadelenin bir sembolü olarak gösterilmektedir (NNart-Computer Creations, t.y.). Tüm vücudu korse tarafından destekleniyor olsa da, ruhsal bir zafer mesajı vermektedir. Yüzündeki gözyaşlarına rağmen dimdik ileriye bakarak hem kendisine hem de izleyicisine durumuyla yüzleşmeleri için cesaret aşılamaktadır (Fridakahlo.org, t.y.). Aynı zamanda acılarına ve yaşadığı tüm zorluklara karşı gösterdiği metaneti de yansıtmaktadır. Kırık Sütun resminde fiziksel kırılganlığını yansıttığı gibi kendi gücünü ve hayatta kalma umudunu da yansıtmaktadır (Bildergipfel, t.y.). Sütunun gri tonu, metalin sertliğini ve soğukluğunu yansıtırken çıplak bedenin pembe ve kırmızı tonları ise kırılganlığı ve acıyı göstermektedir (Kuadros, t.y.). Kahlo'nun eserleri bir bakıma onun günlüğü diyebiliriz. Çünkü yaşadığı acıları, hüznü ve umutları gibi ruhunda bıraktığı izleri anlatmaktadır. Bu durum özellikle *Umut Ağacı* adlı eserinde açıkça görülmektedir (Görsel 19). Bu eserde yaşam, ölüm, ıstırap, keder, zayıflık, umut, güç ve cesaret gibi kavramları konu almaktadır (Tanır, 2015, s. 189). Umut Ağacı'ndaki renk kullanımı, sağlamlığını koruduğu için özellikle dikkat çekmektedir.

Kahlo, resmini sıcak ve soğuk renklerle ikiye ayırarak yaşadığı içsel ikilikleri yansıtmaktadır. Umut Ağacı, bireylerin birbirleri arasındaki farklılıkları benimsemeleri için

Görsel 18. Frida Kahlo, *The Broken Column (Kırık Sütun)*, Masonit Üzerine Yağlı Boya, 43x33 cm, 1944.

Görsel 19. Frida Kahlo, *Tree of Hope (Umut Ağacı)*, Masonit Üzerine Yağlı Boya, 55,9x40,6 cm, 1946.

ışık tutması açısından önemli bir sanat yapıtı olarak da öne çıkmaktadır. Resimde iki farklı Kahlo yer almaktadır. Biri, sırtı izleyiciye dönük şekilde bir sedyede kesik hâlde uzanırken, diğeri ise izleyiciye dönük, kendinden emin bir duruşla oturmaktadır. Hastane sedyesindeki Frida, 1925 yılında geçirdiği ve kalıcı yaralar almasına neden olan otobüs kazasına işaret ederek, onun fiziksel olarak zarar görmüş halini temsil etmektedir. Tehuano kıyafeti giymiş olan diğeri Frida ise kültürel kimliğini ve inatçı ruhunu temsil etmektedir. (Kuardros, t.y.). Sırtının kesilerek açıldığı görüntüsü onun çektiği acıları sembolize ederken 'Umut ağacı, güçlü kal' yazılı bayrağı ile de kendisi ve yolculuğuyla gurur duyduğunu göstermektedir (Cardenas, 2022, s. 4, 6).

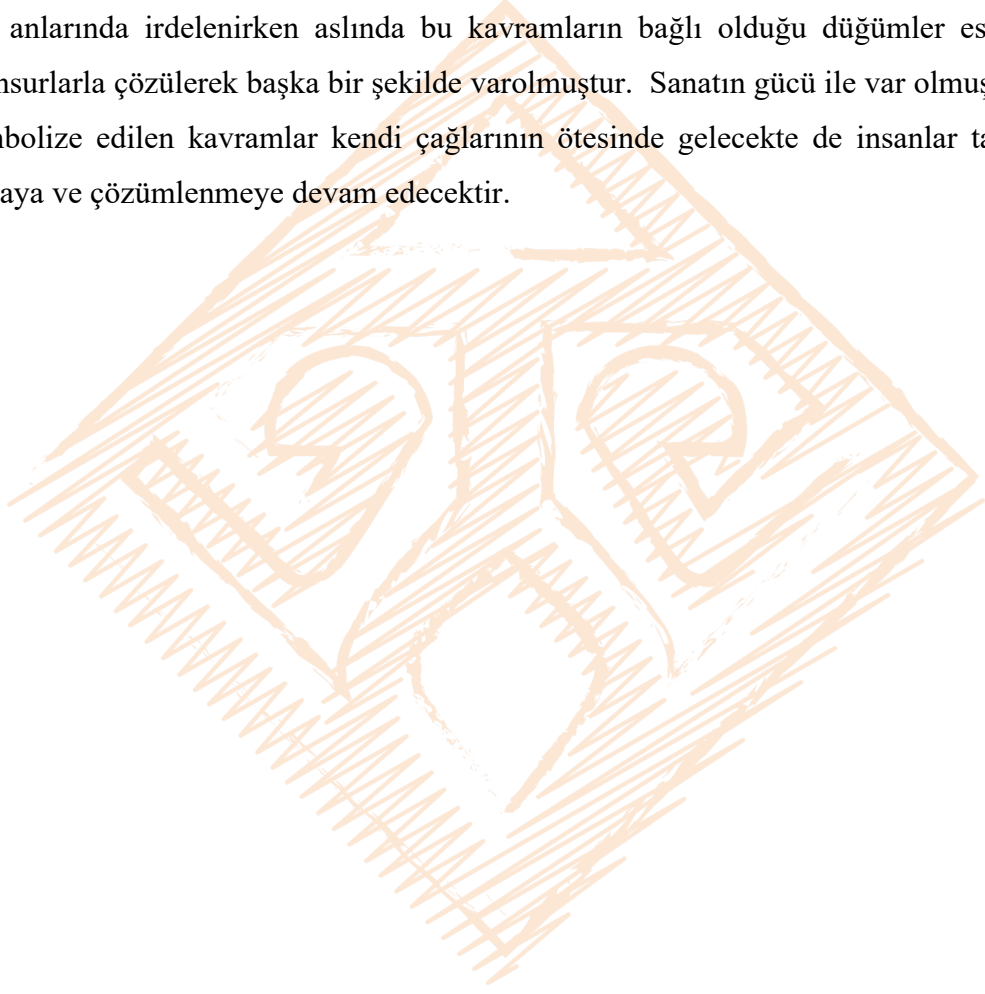
5. SONUÇ

Güven ve yaratıcılık, kavramları tüm kültürlerde insanların yeniden kendilerini var etmelerine olanak sağlayan en önemli kavramlardan biridir. Kendine güvenen bireyler, yeni fikirleri ortaya koyarken emin olmakla birlikte cesur yaklaşımlarla farklı ve yenilikçi düşünme sistemleri oluşturmaktadır. Ümit kavramı insanın yaşantısının her alanında kendi potansiyelinin sınırlarını aşmasına yardım eden bir paraşüt gibi düşünülebilir. Yere çakılmak

üzere olduğumuzu hissettiğimiz her kasvetli anda, umut etmek aslında paraşütün ipine asılarak kendimizi yeniden yukarı yükseltecek gücü ortaya çıkarmaktır. Üstesinden gelmeye çalışılan sıkıntılar ya da içinde bizzat yaşadığı travmatik durumlar sanat eserlerinin yaratım süreçleri yoluyla kimi zaman hafifletilmeye çalışılmış, kimi zamanda durumların çözüm yolları eserleri yaratırken sorgulanmıştır. Sanat tarihinde her alanda olduğu gibi resim ve heykel sanatında da farklı dönemlerde ressamlar ve heykeltıraşlar ümit, güven, kaygı ve karamsarlık gibi kavramları farklı nesneler, renkler, biçimler vb. yoluyla sembolize etmişlerdir. Sanatçıların yaşadığı toplumdaki olaylara bakış açısı, sorunlara yaklaşımı, kimi zaman kendi varoluşlarını eserleri yoluyla sorgulama deneyimleri bizlere her olumsuzlukta yeni renklerle, biçimlerle farklı beklentilerin olabileceğine dair bir inancı sunar.

Bu araştırma kapsamında farklı dönemlerde incelenen sanatçıların eserlerine baktığımızda yaşanan acıların, umutsuzlukların ve sıkıntıların konu insan olunca her dönemde varolduğunu görmekteyiz. Sanatçıların içinde yaşadıkları dönemi ve içsel gözlemlerini eserleri ile geleceğe aktaran özel kişiler olduğu düşünüldüğünde, insanlara gelecek çağlarda da ilham olmaya ve yol göstermeye devam eden bu özel kişiler eserleriyle bir başkasının umutsuzluğuna halen çare olabilmektedir. Araştırılan sanatçıların eserleri incelendiğinde; Rodin'in eserlerinde insanın ruhsal dünyasındaki duygusal karmaşaya odaklanırken figürün tekrarı ile aynı zamanda bir melankoli ve düşünme hissi uyandırması, Kahlo'nun yaşanan acılar ve zorluklara karşı gösterdiği kişisel çabayı ve metaneti, içine işleyen hüznü ve geleceğe karşı umutları ile rahatsızlığının onun ruhunda bıraktığı izleri kendi eserlerinde yansıtmaları, diğer sanatçıların eserlerinde ümit, yaşam, ölüm, ıstırap, keder, zayıflık, güç ve cesaret gibi kavramları irdeleyerek eserlerinde anlatması ve kendisi içsel yolculuklarıyla geleceğe dair umut ve güven mesajlarını bizlere aktarması, Klimt'in geçmiş deneyimlerinin ve bilgeliğinin kendi çağı ve gelecek ile nasıl iç içe geçtiğini, Friedrich'in eserlerinde doğa temsiliinin insanın iç dünyasına ve geçmişine doğru bir yolculuğu ifade etmesinde ne denli önemli olduğunu görmekteyiz.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda ister resim ister heykel alanında olsun sanatın her disiplininde kaygı ve karamsarlık duyguları birçok şekilde ifade edilirken; ümit ve güven kavramları da karşıt bir yansıma olarak sanat eserlerinde yer bulmuştur. Çoğunlukla sanatçıların kendi yaşadıkları ümit, kaygı, karamsarlık, acı, ölüm, ıstırap, keder, zayıflık, umut, güç ve cesaret gibi birbiri içerisine geçen farklı kavramlar onlar tarafından sanatsal yaratma anlarında irdelenirken aslında bu kavramların bağlı olduğu düğümler eserlerinde görsel unsurlarla çözülerek başka bir şekilde varolmuştur. Sanatın gücü ile var olmuş her eser için sembolize edilen kavramlar kendi çağlarının ötesinde gelecekte de insanlar tarafından anlaşılma ve çözümlenmeye devam edecektir.

KAYNAKÇA

- A-England (n.d.). *Burne-Jones's divine allegories*. Retrieved March 14, 2025, from <https://www.a-England.co.uk/inspiration/burne-jones-divine-allegories/>
- Anapur, E. (2022, July 22). *Everthing you need to know about the thinker, Rodin's best-known monumental work*. Widewalls. <https://www.widewalls.ch/magazine/rodin-the-thinker>
- Arthipo (t.y.). *Alberto Giacometti, kafes*. 27 Şubat 2025'te <https://www.arthipo.com/tr-tr/alberto-giacometti-kafes.html>
- Aslan, N. (t.y.). *Frida Kahlo hayatı, sanatı, tarzı, eserleri ve bilinmeyenleri*. 24 Mart 2025'de <https://ivasanat.com/blog/frida-kahlo-hayati-sanati-eserleri-ve-bilinmeyenleri/>
- Ateş, K. Ö. (2021). Goya'nın kara resimleri ve 'köpek' adlı resminin analizi. *Sanat Dergisi*, (37), 317-336.
- Bildergipfel (n.d.). *Die gebrochene wirbelsäule (La columna rota) von Frida Kahlo*. Retrieved March 12, 2025, from https://www.bildergipfel.de/kunstdrucke/kunststile_und_epochen/20_jahrhundert/la_columna_rota_frida_kahlo?srsId=AfmBOoqKH_QU5VFipEnCeTGfJO9HIV_Bgp0OCOM9zpNhXEcSgq8LSbQ
- Brand, G. (2023). *Alberto Giacometti*. Salem Press Biographical Encyclopedia. <https://ddc449fe97e72df15faf96b8d7d4f5facfaa9c92.vetisonline.com/c/6s5zai/viewer/html/6si4nnuqoz?modal=cite>
- Burns, J. (n.d.). *Sir Galahad: A call to the heroic*. Retrieved March 16, 2025, from <https://sacred-texts.com/neu/arthur/art040.htm>
- Cardenas, S. A. (2022). Tree of hope, remain strong. The California State University. Pomona
- Chen, Y., Yu, C., Yuan, Y., Lu, F., & Shen, W. (2021). The influence of trust on creativity: A review. *Frontiers in Psychology*, 12, 706234. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.706234>
- Çağlı, A. (t.y.). *Alberto Giacometti ve varoluşçuğu*. Artful Living. 27 Şubat 2025'te <https://www.artfulliving.com.tr/project/4591/alberto-giacometti-ve-varolusculugu>
- Çay, M. B. (2017). Francisco Goya'nın kabus resimleri üzerine bir inceleme. *Yıldız Journal of Art and Design*, 4(2), 88-103.
- Dede, B. (2018). Varoluşçuluk felsefesinin heykel sanatındaki etkisi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (24), 571-584.
- Denizli, S. (2004). *The role of hope and study skills in predicting test-anxiety levels of university students* [Unpublished master's thesis]. Middle East Technical University.
- Deren, S. (1999). Angst ve ölümlülük. *Felsefe Sanat ve Kültür Yayınları*, 6(2), 101-115.

- Easby, R. J. (n.d.). Sir Edward Coley Burne-Jones, hope. Smarthistory The Center for Public Art. Retrieved March 14, 2025, from history <https://smarthistory.org/burne-jones-hope/>
- Eliose, (2020, May 5). 'Hope' by George Frederic Watts. The GSAL Journal. <https://thegsaljournal.com/2020/05/05/hope-by-george-frederic-watts/>
- Elsen, A. E. (1963). *Rodin the museum of modern art, New York*. Doubleday
- Epsom ve Ewell History Explorer (n.d.). *George Frederic Watts RA OM (1817-1904)*. Retrieved March 24, 2025, from <https://eehe.org.uk/25757/wattsgf/>
- Fridakahlo.org (n.d.). *The broken column, 1944 by Frida Kahlo*. Retrieved March 12, 2025, from <https://www.fridakahlo.org/the-broken-column.jsp>
- Galerie Smaragdine (2023, Août 12). *Les trois ombres avant 1886*. WordPress. <https://www.smaragdine.fr/2013/08/12/rodin-la-chair-le-marbre-musee-rodin/les-trois-ombres-avant-1886/>
- Gül, E. (2016). Caspar David Friedrich'in romantizmi. *Düşünüyorum Dergisi*, 69(3-7).
- Gülten, N. (2014). *Kierkegaard'ta umutsuzluk, iman ve umut*. (Tez No. 356719) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İbrahim, A. (2024, September 9). *Hope II by Gustav Klimt-the subject of pregnant women in art*. The Artist Magazine. <https://www.theartist.me/art/pregnant-women-art-gustav-klimt-paintings/>
- İmamoğlu, G. (2017). Sanat eğitimi öğrencileri ile sosyal bilimler öğrencilerinin sürekli ve durumluk kaygılarının karşılaştırılması. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(33), 1635-1646.
- Johnstone, J. (2024, August 9). Unlocking the symbolism Klimt's tree of life. Anita Louise Art. <https://anitalouiseart.com/unlocking-the-symbolism-in-gustav-klimts-tree-of-life/>
- Jonathan (2012, May 21). *Hope by George Frederic Watts*. Wordpress. <https://mydailyartdisplay.uk/2012/05/21/hope-by-george-frederic-watts/>
- Jones, V. E. (2015 October 23). *This is what hope usually feels like*. <https://thejesusquestion.org/2015/10/23/this-is-what-hope-usually-feels-like/>
- Jorgensen, E. (1996). The artist and the pedagogy of hope. *International Journal of Music Education*, (1), 36-50. <https://doi.org/10.1177/025576149602700105>
- Kierkegaard, S. (2004). *Ölümçül hastalık umutsuzluk*. (M. M. Yakupoglu, Çev.). Doğu Batı Yayınları.
- Koyunoğlu, E. (2023). Üç modern heykeltıraş, üç Yorum; Rodin, Boccioni ve Giacometti'nin yürüyen adamları. *Sanat Tarihi Dergisi*, 32(2), 741-759. <https://doi.org/10.29135/std.1298364>
- Kuadros (t.y.). Stoclet Friz Life Ağacı. 9 Mart 2025'te https://kuadros.com/tr/products/stoclet-friz-life-agaci?_pos=4&_sid=0cd17aab5&_ss=r

Lilium Compendium (n.d.). *George Frederic Watts- muses & the beau monde*. Retrieved March 16, 2025, from <https://www.liliums-compendium.co.uk/post/george-frederic-watts-muses-the-beau-monde>

Maclean, R. (2006, August). *Los Capricholar*. Special Collections. <https://www.gla.ac.uk/myglasgow/library/files/special/exhibns/month/aug2006.html>

Madrid Sanat Akademisi (2024, 19 Temmuz). Goya'nın en karanlık başyapıtları: Ünlü Siyah tablolarına bir bakış. <https://madridacademyofart.com/tr/goyas-darkest-masterpieces-a-look-at-his-famous-black-paintings/>

Major-Prépa (n.d.). *L'homme qui marche de Giacometti ; le corps et l'intention*. Retrieved March 24, 2025, from <https://major-prepa.com/culture-generale/giacometti-homme-qui-marche-corps-intention/>

May, R. (1997). *Kendini Arayan İnsan*. (A. Karpas, Çev.). Kuraldışı Yayıncılık.

Merriam-Webster. (n.d.). Hope. In *Merriam-Webster.com dictionary*. Retrieved September 11, 2024, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/hope>

Miller, H. E. (2017). *A partner in their suffering: Gustav Klimt's empowered figure in Hope II*. Brigham Young University.

MuseumTV (2021, April 20). *"L'homme qui marche" d'Alberto Giacometti*. <https://www.museumtv.art/artnews/oeuvres/lhomme-qui-marche-dalberto-giacometti/>

MuzéoArt (n.d.). *Abbey among oak trees by Caspar David Friedrich*. Retrieved March 20, 2025, from <https://en.muzeo.com/art-print/abbey-among-oak-trees/caspar-david-friedrich>

Najarian, H. (2013). *Tag: Gustav Klimt*. <https://smecsundaymorningforum.org/tag/gustav-klimt/>

NNart-Computer Creations (n.d.). *What is the meaning of Frida Kahlo's broken column?* Retrieved March 12, 2025, from <https://nnart.org/frida-kahlo-broken-column/>

Pre Raphaelite Influenced Art (2010, August 18). *George Frederic-Sir Galahad*. Blogger. <https://preraphaelitepaintings.blogspot.com/2010/08/george-frederic-watts-sir-galahad.html>

Reitsema, E. M. (2020, February 16). *George Frederic Watts: Hope*. Artway. <https://www.artway.eu/posts/george-frederic-watts-hope>

Sanat Sözlüğü (2020). Ruhsal dünyasını ve insan kırılmasını eserlerine yansıtan Sürrealist heykeltıraş Giacometti. <https://www.sanatinoykusu.com/alberto-giacometti/>

Sarılioğlu, R. I. (2024). Caspar David Friedrich: Boşluğun kökeni. *The Journal of Social Sciences*, 33(33), 162-177.

Savaş, U. T. (2018). Sanatsal imgenin coğrafi boyutu ve özgün uygulamalar ile incelenmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*(22), 255-271.

Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249-275. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1304_01

Sotheby's (1744). *Alberto Giacometti/ La cage (premiere versiyon)*. <https://www.sothebys.com/en/buy/auction/2020/impressionist-modern-art-evening-sale/alberto-giacometti-la-cage-premiere-version>

Steig (2023, May 31). *Unveiling the symbolism in Gustav Klimt's "Hope II": A journey of life, death, and resilience*. Exploring The Use of Symbolism in old Master Paintings. <https://fineartchronicle.com/index.php/2023/05/31/unveiling-the-symbolism-in-gustav-klimts-hope-ii-a-journey-of-life-death-and-resilience/>

Şahin, H. (2016). Modern sanatta geleneğin reddi. *Akademik Sanat*, 1(1), 76-85.

Şahinbay, H. (2020, 25 Şubat). *Karl Johan'da akşam, Edward Munch*. Loveinartsz. <https://www.loveinartsz.com/karl-johan-da-aksam-edward-munch-1892/>

Tanır, A., K. (2015). Frida Kahlo'nun umut ağacı adlı yapıtı: Bir "göstergebilim" analizi. *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Yazıları Dergisi*, 32, 185-198.

Taşçıoğlu, A. (2025, 27 Şubat). *Sanatın çılgılığı: Ressamın kırılma noktası*. Fikir Turu. <https://fikirturu.com/kultur-sanat/sanat-in-cigligi-ressamin-kirlma-noktasi/>

The Art Story (n.d.). *Auguste Rodin*. Retrieved March 20, 2025, from <https://www.theartstory.org/artist/rodin-auguste/>

Tok, G. (2022). *Kayı kavramı açısından Nermi Uygur'un bunalımdan yaşama kültürü denemesinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Maltepe Üniversitesi Arşivi. <https://openaccess.maltepe.edu.tr/server/api/core/bitstreams/a539ede7-cce1-44ce-a1c9-f017a2007de6/content>

Tolstoy, L. (1904). *What is art? Translated from the original Ms., with an introduction by Aylmer Maude*. Funk & Wagnalls Company.

Topakkaya, A. ve Urtekin, G. (2022). Varoluş felsefesinde bir problem olarak: Kaygı. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi (FLSF)*, (34). 279-99. <https://doi.org/10.53844/flsf.1137548>.

Türelart (2024, 1 Ekim). *Alberto Giacometti: Varoluşun gücünü yansıtan heykeller*. <https://www.turelart.com/alberto-giacometti/>

Türk Dil Kurumu. (t.y.). Umut. *Güncel Türkçe Sözlük*. 08 Ağustos, 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/umut> adresinden edinilmiştir.

Uygan, E. ve Gültekin, T.(2024).Yalnızlık metaforunun Edvard Munch eserlerinde melankoli duygusu ile ilişkisel çözümlemesi. *Uluslararası İletişim ve Sanat Dergisi*, 5 (11), 45-62, <https://doi.org/10.29228/iletisimvesanat.74928>

Ümer, E. (2018). Kaygının sanatsal temsilleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8(1), 20-40. <https://doi.org/10.20488/sanattasarim.509512>

Yapıcı, M. ve Nalinci, G. Z. (2014). Sanat yapıtında psikolojik obje. *Electronic Turkish Studies* 9(2), 1621-1627. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6433>

Yener, G., Nacar, T. (2017). Gustave Klimt'in ikonaları. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 110-139. <https://doi.org/10.18299/cahij.134>

Yücel, Ş. (2006). *Resimde kavram olarak kaygı* (Tez No. 173267) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Watson, G. F. (2024). *Edvard Munch*. EB. (Eds.). Britannica Biographies. <https://ddc449fe97e72df15faf96b8d7d4f5facfaa9c92.vetisonline.com/c/6s5zai/viewer/html/ggwf7yayt5>

Wellman, J. (2018, January 31). What was Rodin Thinking, Man? Patheos. <https://www.patheos.com/blogs/christiancrier/2018/01/31/what-was-rodin-thinking-man/>

Görseller Dizini

Görsel 1. Goya, F. (1799). *Por que fue sensible (Çünkü o hassastı)* [Resim]. Özel Koleksiyon. <https://www.brooklynmuseum.org/tr-TR/objects/47176>

Görsel 2. Goya, F. (1820-23). *Kara Resimler (San Isidoro'ya Hac, Sopa ile Dövüş, Kader Tanrıçaları, Gülen Kadılar)* [Resim]. Proda Müzesi, İspanya. <https://oddathenaeum.com/goyas-black-paintings/>

Görsel 3. Munch, E. (1892). *Karl Johan Caddesi'nde Akşam* [Resim]. Munch Müzesi, Oslo, Norveç. <https://historia-arte.com/obras/anohecer-en-la-calle-karl-johan-de-munch>

Görsel 4. Munch, E. (1893). *Çılgılık* [Resim]. National Galeri Oslo, Norveç. https://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Scream.jpg

Görsel 5. Munch, E. (1894). *Kaygı* [Resim]. Munch Müzesi, Oslo, Norveç [https://en.wikipedia.org/wiki/Anxiety_\(Munch\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Anxiety_(Munch))

Görsel 6. Giacometti, A. (1950). *Kafes* [Heykel]. Koleksiyon Fondation Giacometti, Paris. <https://samblog.seattleartmuseum.org/2022/08/giacometti-the-cage/>

Görsel 7. Giacometti, A. (1960). *Yürüyen Adam I* [Heykel]. Koleksiyon Fondation Giacometti, Paris. <https://artblart.com/tag/alberto-giacometti-the-cage/>

Görsel 8. Rodin, A. (1886). *Tree The Shades (Üç Gölge)* [Heykel]. Rodin Müzesi, Paris, Fransa. <https://learn.ncartmuseum.org/artwork/the-three-shades/>

Görsel 9. Rodin, A. (1902). *Düşünen Adam* [Heykel]. Rodin Müzesi, Paris, Fransa. <https://artinwords.de/degas-rodin/>

Görsel 10. Friedrich, C. D. (1809-10). *Meşe Ormanındaki Manastır* [Resim]. National Galeri, Berlin. <https://cdfriedrich.de/chronik/abtei-im-eichwald/#pid=1>

- Görsel 11.** Fredrich, C. D. (1830-35). *Alacakaranlıkta Bir Yürüyüş* [Resim]. J. Paul Getty Müzesi, Los Angeles. <https://www.getty.edu/art/collection/object/103RJX>
- Görsel 12.** Watts, G. F. (1860-62). *Sir Galahad* [Resim]. Harvard Sanat Müzeleri, Cambridge, Massachusetts, ABD. <https://harvardartmuseums.org/collections/object/230160>
- Görsel 13.** Watts, G. F. (1886). *Umut* [Resim]. Tate Modern Müzesi, Londra. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/George_Frederic_Watts%2C_1885%2C_Hope.jpg
- Görsel 14.** Jones, E. B. (1871). *Üç Erdem penceresi: Spes (Umut); Caritas (Hayırseverlik); Fides (İnanç)* [Resim]. Christ Church Katedrali, Oxford Üniversitesi. <https://vsemarkt.com/wp-content/uploads/2014/07/Stained-glass-windows-by-British-artist-Sir-Edward-Coley-Burne-Jones-2.jpg>
- Görsel 15.** Jones, E. B. (1896). *Umut* [Resim]. Güzel Sanatlar Müzesi, Boston. <https://www.liliums-compendium.co.uk/post/edward-burne-jones-gifted-gallery>
- Görsel 16.** Klimt, G. (1905). *Tree of Life (Hayat Ağacı)* [Resim]. Uygulamalı Sanatlar Müzesi, Viyana, Avusturya. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11286045/figure/F2/>
- Görsel 17.** Klimt, G. (1907-1908). *Hope II* [Resim]. Modern Sanat Müzesi, New York City. <https://www.gustav-klimt.com/Hope-II.jsp>
- Görsel 18.** Kahlo, F. (1944). *The Broken Column (Kırık Sütun)* [Resim]. Dolores Olmedo Müzesi, Meksika. <https://www.flickr.com/photos/libbyrosos/2267812016>
- Görsel 19.** Kahlo, F. (1946). *Tree of Hope* [Resim]. Daniel Filipacchi Koleksiyonu, Paris, Fransa. <https://www.fridakahlo.org/tree-of-hope.jsp>